

'Investeren in plaats van besparen'

De Morgen,
Wo. 10 Jun. 2020, Pagina 6

Tot vandaag heeft de overheid de coronacrisis redelijk goed beheerd, zegt econoom Gert Peersman (UGent). Nu is het tijd voor een volgende stap. 'Er moet dringend een plan van aanpak komen.'

De coronacrisis hakt er stevig in. De Nationale Bank van België rekent op bijna 190.000 extra werklozen en een fors oplopende staatsschuld. Volgens Gert Peersman (47) zeggen die cijfers vandaag niet zoveel, omdat er te veel onzekerheden zijn.

"Komt er een vaccin? En zo ja, wanneer? Krijgen we een tweede golf te verwerken en hoe zwaar zal die zijn? Op dergelijke vragen hebben we nu simpelweg niet het antwoord, terwijl ze wel een enorme impact kunnen hebben op deze crisis. Je kunt wel een stand van zaken maken, en in dat opzicht doet ons land het niet beter of slechter dan de andere landen."

Hebben we de crisis goed aangepakt?

Gert Peersman: "Grotendeels wel. Ik vind dat de overheid snel en adequaat heeft gereageerd. De recessie zou veel dieper en harder zijn mochten er geen steunmaatregelen zijn gekomen. Door de begroting los te laten en gerichte maatregelen te nemen, zoals de tijdelijke werkloosheid, de bankenbazooka en andere premies, houden we relatief goed stand. Op die manier is de schade beperkt en is de koopkracht in stand gehouden. Het is uitzonderlijk om in een dergelijke crisis te zien dat gezinnen meer hebben kunnen sparen. Ook al omdat ze door de lockdown nauwelijks konden consumeren."

Onze startpositie voor relancemaatregelen is wel beperkt. Gouverneur Pierre Wunsch zegt dat een begrotingstekort van 6 procent simpelweg niet houdbaar is.

"We hebben inderdaad minder budgettaire ruimte dan bijvoorbeeld Duitsland. We moeten dus voorzichtig zijn. Eenmalige uitgaven zijn oké. Die doen de schuld stijgen, maar zijn geen structurele belasting voor de begroting. Wel pijnlijk zijn de structurele begrotingsproblemen van voor de crisis en bijvoorbeeld onze vergrijzingskosten die nooit fatsoenlijk zijn aangepakt. Daarom pleit Wunsch ervoor om het begrotingstekort minstens terug te dringen tot 3 procent. Daardoor zou onze schuld stabiliseren. Dat komt neer op een besparing van 12 miljard euro."

We gaan dus keuzes moeten maken tussen wie wel en wie niet kan worden gered?

"Er is een verschil tussen de tijdelijke en doelgerichte maatregelen voor bedrijven of sectoren die door corona worden geraakt, en een relance om de economie op gang te trekken. Neem het voorbeeld van de horeca. We hebben die sector gesloten voor de volksgezondheid en nu gelden nog strenge maatregelen waardoor sommigen niet rendabel kunnen zijn. Dat heeft niks te maken met een slecht of achterhaald businessplan. Dat we hen blijven steunen, via overbruggingsrecht of tijdelijke werkloosheid, is dus gerechtvaardigd. Een relance is iets anders. Daarbij moeten we ervoor zorgen dat de onderliggende

motor van de economie weer aanslaat. Door ervoor te zorgen dat er vertrouwen is, zodat de consument weer durft te consumeren of te investeren."

Hoe moet zo'n plan eruitzien?

"Publieke investeringen die onze economie productiever maken. Investeren in infrastructuur, digitalisering en klimaat. Dergelijke investeringen leveren voor de begroting zelfs geld op. Ook private investeringen aantrekkelijker maken. Er staat een enorm bedrag op de spaarboekjes, daarmee kun je een grote hefboom creëren. Een initiatief als het welvaartsfonds, waarmee de overheid investeringen in de economie fiscaal aantrekkelijk maakt, is zinvol. Maar er is meer nodig."

Zijn treinritten en horecacheques krachtvolle maatregelen?

"Nee, de btw-verlaging voor de horeca of die cheques zijn een gemiste kans. Die kosten geld en zijn niet doeltreffend. Mensen die niet door de crisis getroffen worden en anders ook zouden gaan eten, zullen nu die horecacheque gebruiken. De steun was beter rechtstreeks naar de horecaondernemers zelf gegaan, wat tot minder faillissementen zou leiden."

Wie moet dat betalen?

"Er bestaat daar een groot misverstand over. Als je spreekt over jaarlijks terugkerende uitgaven, dan moet je die inderdaad betalen. Denk aan de pensioenkosten of de extra middelen in de gezondheidszorg. Dat geldt niet voor overheidsinvesteringen die de productiviteit verhogen. Integendeel, ze kunnen de schuld zelfs verlichten. Die verdienen zichzelf terug door de hogere economische groei die daarmee gepaard gaat. Meer groei betekent meer belastingopbrengst.

"Ook de tijdelijke overheidsmaatregelen in het kader van corona hoeven niet tot extra belastingen te leiden. Leningen op dertig jaar kosten nu minder dan 0,5 procent rente. Als over diezelfde periode de economische groei met 1 procent toeneemt en de inflatie met 2 procent, halveer je de schuld over die periode zonder dat je er iets moet voor doen. Een beetje een omgekeerde rentesneeuwbal. Dat is een situatie die ons enorm helpt, maar daarvoor moeten we wel met economische groei aanknopen. Dus niet aarzelen en besparen, waardoor de groeimotor niet aanslaat. Hoe krachtiger je nu investeert en dus je kosten verhoogt, des te makkelijker het wordt om de kosten terug te betalen."

LIEVEN DESMET ■